

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis «NAPREJ!» izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedicija je v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6/II. — Vse denarne pošiljke je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z. o. z.» — Vse dopise in spise na uredništvo. — Naročnina za celo leto: K 2.50, za 1/2 leta K 1.25, v Nemčijo K 3.—, v Ameriko K 4.60. — Posamezne številke 8 vin.

Čudna so pota . . .

Živimo v dobah, ko je skrb za vsakdanji kruh zelo težko breme za prebivalce naše države. Draginja pritiska, kriza razsaja v industriji — narodi vzdihujejo, iščejo pomoči. Oči so vprte v državni zbor. Vse pričakuje, da bo vlada ukrenila končno sporazumno s parlamentom, da se zopet odprejo meje za uvoz živil in podobnih potrebščin. Ali — čudna so pota naše vlade! Namesto predlogov za izboljšanje stanja prebivalstva — pride na mizo parlamenta predlog: «da se naj ustanovi armadni zbor dosluženi vojakov» . . .

V Avstriji imamo kaki poldrugi tisoč veteranskih društev z več nego 200.000 članov. Bilo bi sicer žalostno, če bi teh 200.000 ljudi bilo pri veterancih zaradi tega, za kar se ti na zunanost kažejo, namreč zaradi paradiranja pri procesijah in pri raznih takih slavnostih. Veteranska društva so tudi podporna društva, ki svoje člane podpirajo ob času bolezni, izplačujejo pogrebne itd. Mnogo veteranskih društev ima tudi precej promoženja, in zato se jih oklepa še mnogo ljudi, ki drugače sodijo o veterancih tako kot drugi resnično izobraženi ljudje.

Iz teh veteranskih društev pa hoče vlada s pomočjo krščanskih socialcev napraviti orodje militaristično-klerikalne politike v Avstriji. Na eni strani se jim hoče nekaj dobrot dati, na drugi pa napraviti iz njih prostovoljne policaje, ki sicer ne bodo smeli odločevati o samem sebi, ki bodo podrejeni ministru deželne brambe.

Vladni načrt pravi: odslej se bodo imenovali veteranci «c. kr.», in bodo smeli na zastavah imeti državnega orla; pri skupnih nastopih pa bodo smeli nositi celo — — — sablje, svoje oficirje in korporale in feldveble bodo imeli in pa bobnarje in trompetarje kot pravi c. in kr. vojaki! Revni bodo lahko ob času bolezni zdravljeni v vojaških bolnišnicah. Država jim bo pomagala gmotno pri strelnih vajah.

Zato bodo smeli biti «c. kr. veteranci» le dosluženi vojaki. Izvoljeni uradniki «oficirji in podčastniki» bodo morali odslej biti potrjeni od c. kr. ministrstva dež. brambe, ki bo seveda lahko vsako izvolitev razveljavilo s tem, da je ne bo potrdilo! Uradi bodo pošiljali svoje zastopnike k sejam odborov in na društvene shode. Podpore se omeje! Bolniška podpora ne bo smela biti višja nego 28 kron na teden skozi 26 tednov na leto. Posmrtnina ne bo smela več znašati nego 400 kron. Uradi pa smejo veteranska društva razpustiti, kadar hočejo — društvo pa se ne sme raziti, kadar bi samo hotelo.

Vladni načrt hoče, kakor je razvidno, napraviti iz dosedanjih veteranskih društev podrejene organe c. kr. ministrstva deželne brambe. Kakor hitro bo načrt zakon, se bodo morala vsa veteranska društva izpremeniti v «K. k. Kriegerkorps», drugače jih bo vlada sploh razpustila.

Mi svetujemo zato veteranskim društvom, ki še pri nas na Slovenskem obstoje, naj takoj izpremene ime ter naj bodo samo podporno društvo, ki bo vršilo svoje podporne namene. Na

sploh pa smo mnenja, da naj delavci in obrtniki v svojih organizacijah napravijo močne falange za se in za svoje, pa ne bo treba nobenih posebnih podpornih društev. Vlada naj pa bo raje socialno in narodnostno pravičnejša narodom in ljudstvu Avstrije sploh — in treba ji ne bo nobenih «K. k. Kriegerkorps», da bi ji gojila «avstrijsko državno idejo»; ljudstvo bo samo storilo v vsakem oziru svojo državljansko dolžnost.

Da, čudna se pota...

Več socializma!

Ne moremo si kaj, da ne bi zopet in zopet opozorili svoje čitatelje, da naj socializem temeljitejše proučujejo, da jim bo socialističen nauk — življenjski nauk, da ne bode socialisti samo po besedah, ampak da bodo taki v dejanju. Imamo že precej brošur, ki podajajo dovolj snovi za zgraditev socialističnega življenjskega naziranja: Krasna je zbirka poučnih in zabavnih člankov: «Zakaj smo socialisti». Zelo zanimiv je spisek: «Socializem», nadvse poučni pa sta brošuri: «Nevarni socializem» in «Strahovi». Vse to je izdala Delavska tiskovna družba v Ljubljani, in vse skupaj stane 94 vin. — s pošto 10 vin. več! Zelo priporočati je tudi prvi zvezek «Ljudskega odra», v katerem so objavljene tri znamenite razprave o socializmu, ki jih je po predavanjih dr. K. Rennerja, dr. R. Daneberga in posl. L. Vinarskega priredil dr. J. Ferfolja.

Več socializma — več razmišljati o ciljih socializma, o razvoju današnje kapitalistične družbe, o življenju sebe kot socialista, tako da se bo lahko reklo:

Socialist biti, pomeni biti človek nove dobe!

Kmetijstvo.

Na dunajski visoki šoli za obdelavanje zemlje predava profesor dr. Edvard pl. Seidel, ki ima sam velika posestva in se praktično bavi s kmetovalstvom. Pred kratkim je imel predavanje, ki je nenavadno zanimivo zaradi tega, ker uničuje cel kup agrarnih trditev in kjer njegovi podatki potrjujejo socialistični nauk, da je veleobrat tudi v obdelovanju zemlje uspešnejši od malega obrata. Z drugimi besedami: Veleposestvo konkurira z malim kmetom tako, da mali kmet ob njem ne more uspevati.

Profesor Seidel ima že dolgo let na Moravskem veliko posestvo v zakupu. Porabil je poldrug milion kron, da je tam uredil pravo vzorno kapitalistično gospodarstvo. Začetek je bil ta, da je poskrbel velikanske naprave za namakanje in osuševanje tal. Preko 500 hektarov zemlje so se položile cevi. Izrabile so se vse pridobitve moderne strojne tehnike. Dela se s parnimi plugi. Moderni parni plug obdelava v 1250 urah 1075 hektarov zemlje, dočim se je po starejšem sistemu obdelalo v 980 urah le 480 hektarov. Obratni stroški so se znižali od 37 K 81 vin. za hektar na 27 K 28 vin. Ker imajo parni plugi acetilenske svetilke, se še v pozni jeseni lahko orje od 5. zjutraj do 8. zvečer. Seje se le seme, ki se pridobiva po dolgoletnih izkušnjah. Gnojiva se izbirajo po znanstvenem preiskovanju kemičnih sestavin zemlje in snovi, ki jih rastline izvlačijo iz zemlje. Stroški za umetno gnojivo so se zvišali od 33.000 na 103.000 kron, a produkcija zita od 9000 na 27.000 metriških centov. Zemlja daje torej trojni sad! Od leta 1889 je poskočilo pridobivanje na hektaru zimske pšenice od 15 5 na 22 32, letne pšenice od 15 88 na 26 30, zimske rži od 11 57 na 23 93 met. centov. Žito se mlati s stroji, dviga s strojnimi dvigali, mehanično očisti in tedaj je pripravljeno za prodajo. Izkupiček, ki je znašal v letih 1889 do 93 še 75.000 kron, je v zadnjih petih letih poskočil na 330.000 kron.

Ogromni vspehi so se pokazali pri porabi krme. Pšenična slama, ječmenove pleve, krompirjevo zelenilo, slama od fižola in graha se natlači v kotle, pripravi z natronovo redčino in tako se dobiva izvrstna krma. Enako lepe vspehe daje tudi umetno sušenje rezane repe. Seidel pravi: Če bi vse avstrijske tovarne sladkorja vpeljale umetno sušenje, bi bilo v Avstriji dovolj krme za 170.000 pitanih volov, ki se danes uvažajo z Ogrskega. In res je Seidel s to metodo zelo pomnožil svojo živino, dasi rabi mnogo več zemlje za zito in stročje.

Vse posestvo je prepreženo s telefonom, za odvoz gnojiva in repe so napravljene poljske železnice, tako da je vse skupaj pravzaprav velikanska poljedelska tovarna.

To so številke, ki niso posnete po teoretičnem uvaževanju, ampak po praktičnih učinkih. In uče nas dvoje. Malemu kmetu je popolnoma nemogoče, konkurirati s takimi ogromnimi napravami, ki omogočajo najintenzivnejše obdelovanje zemlje in izkoriščanje vseh prilik. S tem je pa tudi pove-

dano, da je za kmeta edina rešitev po socialistični poti, po združni združitvi malih posestev v velike komplekse, ki se potem lahko moderno intenzivno obdelujejo. Drugo pa je, da mora delavsko ljudstvo in z njim vred mali kmet drago in predrago živeti, ker je obdelovanje zemlje in živinoreje vsled nesocialistične metode zaostalo. Delavski in kmečki interesi se tukaj tako dotikajo, da se združujejo v enoten interes. Kadar bodo naši kmetje to spoznali, pride šele boljša doba.

Stavbinski boj na Nemškem.

Kar se je pripravljalo dolge mesece, ali pravzaprav dolga leta, se sedaj izvršuje. Nemški kapitalisti so sklenili, popolnoma pokoriti delavce uničiti njihove organizacije in jih na ta način kratkomalo vkovati v suženjske verige. Kako se jim bo to posrečilo in kdo bo imel največ škode od tega poizkusa, je seveda drugo vprašanje.

Stavbinski delavci so na Nemškem prav dobro organizirani. Ne more se sicer trditi, da bi bila njihova organizacija prva in najmočnejša, vendar pa je taka, da so dosegli delavci z njo že velike uspehe. Najznamenitejši je ta, da so morali podjetniki sklepati z organizacijo večletne tarifne pogodbe, vsled katerih so bile vsem stavbinskim delavcem zagotovljene pridobitve, ki jih je bila pridobila organizacija.

Kdor le količkaj pozna kapitaliste, se ne bo čudil, da so ubogi revčki tarnali, kakor da bili obsojeni na pogin in beraško palico. Da niso več gospodarji v svoji hiši, da delavci že komandirajo z njimi itd., se je glasila mila melodija. Najenergičnejši med njimi so pa dejali, da mora biti tega konec in napovedali so, da mora priti do odločilnega boja, v katerem morajo biti delavci za vse čase premagani. „Dokler ne izključimo stavbinskih delavcev po vsej Nemčiji, ne bo miru.“

Letos se ima uresničiti ta grožnja. Pred nami se razvija slika pristnega razrednega boja, kjer minevajo vse olepševalne fraze: Na eni strani kapitalizem, na drugi strani delavstvo. Položaj je jasen, da se ne da nikakor zakrivati.

Na čelu organiziranih podjetnikov stoji pruski poslanec Fohlsch, zakrknjen sovražnik organiziranega delavstva. Njegova taktika je osnovana na zvižanosti in hinavščini. Delavcem se pravi, da podjetniki nočejo odpraviti tarifnih pogodb. A stavljajo se jim taki pogoji, kakršnih ne

morejo delavci sprejeti na noben način. Kdor hoče boj za vsako ceno, je navadno tako previden, da zvali dozdnevno krivico na nasprotnika. Tako ravnaajo tudi nemški podjetniki. Nazadnje je to vseeno. Delavci vedo, zakaj gre, pa naj si si izbirajo kapitalisti ta ali oni povod za boj. Pri izkoriščevalcih pa bodo izkoriščevalci imeli simpatije, naj gredo nad delavce iz tega ali onega vzroka.

Stavbinski podjetniki na Nemškem so hoteli za vsako ceno provocirati boj. Nemara bi jim bilo najljubše, če bi bili mogli nagnati delavce v stavko, da bi se bili sami še bolj zdeli kakor nedolžne žrtve. Ker pa to ni šlo tako enostavno, pa napadajo sami. Izključenje stavbinskih delavcev je sedaj njihovo geslo.

Ampak že začetkoma se zdi, da imajo kapitalistični hujskači bolj ostre besede kakor orožje. Napovedali so, da bo en dan po vsej Nemčiji izprtih 350.000 delavcev. Kapitalistična solidarnost pa ni tako popolna, kakor so si domišljali petelini. Samo 160.000 stavbinskih delavcev in pomožnih delavcev je doslej izprtih. Voditelji bodo sicer še nadalje pritiskali na podjetnike in zelo verjetno je, da dosežejo še nekaj uspeha. Koliko — to se bo pokazalo. Na vsak način je pa boj že danes obsežen in zelo resen.

Značilno je v tej borbi tudi to: „Berliner Tagblatt“ poroča, da so se nemški podjetniki že pogajali s češkimi in da so dosegli izjavo popolne solidarnosti. Če je to resnično, se seveda prav nič ne čudimo. Davno že vemo, da so kapitalisti vseh narodov solidarni, kadar gre proti delavstvu. Misleči delavci potem lahko spoznajo, kako nujno potrebna je mednarodna solidarnost delavcev v boju zoper izkoriščanje.

Cela armada brezvestnih agentov že išče stavkokaze po Avstriji. Nedvomno je, da se prikažejo ti tiči kmalu tudi v naših krajih. Zato je naloga vseh zaupnikov, da pojasnijo slovenskim stavbinskim delavcem velikanski boj na Nemškem.

Povedati je treba delavcem, da gre za čast slovenskega delavskega imena. Upamo, da med slovenskimi delavci ne bo Judežev lškarjotov. Prišel bo dan, ko bo tudi našemu delavstvu treba solidarnosti drugih proletarcev. Pokažimo torej, da slovenski delavci niso backi, ki bi jih lopovski zapeljivci lahko gonili kakor brezumno čredo po svetu, ampak možje, ki poznajo svojo čast.

ZMES.

Halleyev komet To je bilo pisanja, govorjenja, razburjenja i. t. d. Vsak časopis se je hotel s Halleyevim kometom prikupiti svojim čitateljem in seve tudi napraviti nekaj «kšefta». Izdale so se od podjetnih knjigotržcev tudi senzacionalne brošure o kometu... Tako da je res vse zelo radovedno čakalo, kaj bo?!... In kaj je bilo? Halleyev komet skoraj ni bilo — konca sveta tudi ni bilo — šo posebnih drugih nesreč nismo opazili... Skoro bo redko posejan tisti zemljan, ki se mu je posrečilo videti Halleyev komet v njegovih izrednih krasoti! Eto je, kar je koristnega Halleyev komet prinesel, namreč da so se mnogi saj enkrat v svojem življenju začeli malo bolj zanimati za zvezde in druge nebesne prikazni. Za učenjake-zvezdoznance bo pa seve Halleyev komet nad vse znamenitega pomena, ker jim bo brezdvombe pokazal mnogo novega, mnogo takega, kar bo za razvoj astronomije (zvezdoslovja) znatnega pomena.

Soc. dem. poslanec Barth, ki je zastopal 104 volilni okraj v drž. zboru, je umrl 19. maja. Bil je po poklicu steklarski delavec, kot tak si je z napornim delom nakopal hudo bolezen, ki ga je sedaj kot drž. poslanca vrgla v grob. Bil je plemenit mož — pravi delavec! Bodi mu zemljica lahka!

Lažje in preje pride velblod skozi šivankino uho nego bogatin v nebesa. Tako nekako so včasih pripovedovali... Te dni pa smo čitali v časopisju, da ima rimski papež vsako minuto nekaj nad 300 kron dohodkov...

Angleški kralj Edvard je umrl. Bil je znan radi svoje posebne debelosti, radi katere je hodil skoro vsako leto v Karlove vane na Češko. Bil je pa tudi precej spreten diplomat in trgovec, radi česar ga je mnogo njegovih kolegov zavidalo.

Volitve v Bosni. Bosna ima svoj sabor, «voj deželni zbor», ki je in bo nekaj posebnega. Volitve so se vršile v kurijah, ki so razredno in konfesionalno ločene. Katoličani, pravoslavni, mohamedanci in židje so volili in izvolili svoje zastopnike. Delavci so seve brez njih, kajti tako katoličani, kakor pravoslavni, mohamedanci in židje smeje delavce potlačevati in izkoriščevati. Trpin ostane trpin, dokler se ne zave svoje moči in se ne organizira.

Napredek. Slovensko strokovno organizirano delavstvo ima že troje strokovnih listov v svojem maternem jeziku. So to: «Tobačni delavec», «Železničar» in «Rudar». Pekovski «International» izhaja v slovenskem in italijanskem jeziku. Upati je, da dobe tudi druge stroke, n. pr. lesni delavci ali stavbinski delavci svoja strokovna glasila, ki so nujno potrebna za smotreno poučevanje v strokovnih ozirih. Želeti bi pri tem bilo, da bi delavci dobili kmalu svoj politični dnevnik, ki bi nadomestil sedanje meščanske časopise. Naj bi se v tem oziru kmalu kaj potrebnega ukrenilo.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico ima že 680 članov in pet prodajalen v Ljubljani in okolici. To dejstvo govori za cele knjige. — Le tako naprej!

Na Francoskem so soc. demokratje dosegli krasno zmago; nad en milijon glasov je bilo oddanih za soc.-dem. kandidate, od katerih jih je po dosedanjih poročilih 78 izvoljenih v drž. zbor za poslance. — Tudi na Španskem, v eni najbolj nazadnjaskih državah, so izvolili pri zadnjih volitvah enega socialista v državni zbor.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico je zadnje dni meseca aprila otvorilo IV. svojo prodajalno v Ljubljani, v Sodni ulici št. 4. S tem je ugodilo topli želji konsumentov, ki stanujejo v obeh kolodvorskih okrajih. Seveda bi bila sedaj naloga vseh tistih, ki so pri vodstvu dalje časa urgirali otvoritev te prodajalne, da podvojijo svojo agitacijo v svrhu pridobivanja članov. — V mesecu maju t. l. se je odprla že V. prodajalna, in sicer v Krakovem, na Bregu v hiši g. Navinška. S to prodajalno se ugotovi želja Krakovčanov in Trnovčanov. — Kakor je torej videti, se trudi upravni odbor „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“, da gre ljubljanskemu in okoliškemu konsumentstvu v vsakem oziru na roko. Treba je seve na vseh straneh še dela, in sicer mnogo dela, da bo vsaj približno doseženo, po čemur hrepenimo.

Razredni boj je liberalnemu glavnemu glasilu tudi jako neprijetna beseda. Zli se mu, da razrednega boja vsaj na Slovenskem ne bi bilo treba. No, če bi imele odločevati želje, bi se mi pritrdili liberalnemu monitorju. Toda tu ne gre za vprašanje, če je razredni boj nam ali komu drugemu prijeten ali neprijeten, ljub ali neljub, temveč le za to, da je razredni boj na Slovenskem

tako kakor povsod; in za to gre, da spoznamo razredni boj in se ne motimo o njem. Razredni boj je potreben, kjer so razredi z nasprotnimi interesi. Taka nasprotja pa so na Slovenskem prav tako kakor v drugih krajih in med drugimi narodi. Tega «Slov. Narod» le zategadelj ne sme priznati, ker služi kapitalističnim razredom, katerim seveda ni všeč, če se delavstvu odpirajo oči o njegovem pravem položaju.

Dohodki tobačnega monopola. V letu 1908 se je prodalo v Avstriji v vsem 1222 milionov smotk, 4887 milionov svalčic in 238.563 metrskih stotov tobaka za pušenje. Smotke so imele vrednost okrog 86 milionov kron, svalčice 91 milionov, tobak za pušenje pa 74 milionov kron. Tobaka za nosljanje se je prodalo za 376 milionov kron, tobačnega izvlečka pa za 68 000 kron. V celem se je torej prodalo tobačnih izdelkov za okroglih 256 285.000 K. V inozemstvu se je prodalo za 5.495.753 K. — Čistega dobička je imela država 175.412 421 K. In koliko zaslužijo delavci ob svojem strupenem delu?

Nesreče. V maju se je zgodilo več groznih nesreč. Strašne nevihte so divjale. Tupatam so se utrgali oblaki in napravili občutno škodo. Na Kranjskem je med Zagorjem in Litijo bil vsled takega neurja železniški promet za več ur ustavljen. Na Štajerskem pa je bilo še hujše. «Rdeči Prapor» je v svoji številki z dne 24. maja pisal tako-le:

Iz Weiza se poroča o strašni nesreči, ki se je zgodila v petek ponoči v rabski soteski na Štajerskem. Za povečanje trojniških električnih sil v Weizu se gradi v omenjeni soteski velika vodna naprava. Dela ima stavbna tvrdka Brüss in tov. Napraviti se ima rov skozi skalo, da dobi voda primeren strmec. Na ta način bi se pridobilo tisoč konjskih sil. Za odvod rake je nad takozvanim knežjim mlinom napravljena jez. Pod mlinom so stale tri barake. Ena je služila izključno za stanovanje delavcev, ki so večinoma Hrvati. V drugi je bila tudi kovačnica. Obe sta stali tik struge Rabe. V tretji baraki, ki leži nekoliko višje, so pomožni stroji.

O polnoči je zadivjala nad sotesko strašna nevihta, ki je zadejala zlasti občine Plenzengreut, Breitenau, Wallhütten, Schöckelgraben, Böllinggraben, Geigental, Bürgstall, Arzberg in gorenjo rabsko dolino. V Plenzengreutu in Wallhüttenih so morali prebivalci nekatere hiše hipoma zapustiti in zbežati na višje kraje. Vodovje je odneslo mlin, žago, ves les in vse mostove. Raba se je izpre-

menila v deroč veletok. Pri jezu se je nagrmadilo do 1000 kubičnih metrov lesa, debela, drva i. t. d. Voda se je zaježila in nastalo je hipoma velikan-sko jezero. Delavci, ki so po težkem delu mirno spali, niso imeli pojma, kaj se godi. Okrog 1/22. ponoči je vodovje prodrlo skozi rov ter se udrlo čez barake, pa vse uničilo in odneslo s seboj. Tudi speče ljudi. V kratkih minutah so bili mrtvi. Štirinajst mrličev so našli, sedem jih pogrešajo. Mrtvi so delavci Ilija Radulović, Ilija Moravić, Petar Moravić, Franjo Logac, Martin Bondić, Franjo Ferenc, Gjuro Marović, Sava Marović, Gjuro Stančić, Ilija Stipanović, Martin Vukelić, Mile Marović, Franjo Brelen. Ime štirinajstega ni znano. Tudi za ostale, ki jih pogrešajo, mislijo, da so mrtvi. Sedem izmed njih je bilo oženjenih. Pet jih je imelo družino s seboj. Našli so tudi žensko truplo brez glave.

Po nekem poročilu od sobote večer pogrešajo še dvanajst oseb.

V motorni hiši in v rovu II. so nekateri delavci slučajno še pravočasno opazili nevarnost in se rešili.

Iz Tržiča.

V „Domoljubu“ in v „Slovincu“ beremo „izjavo“ Elizabete Pretnar, ki se podpisuje „žena če vljarskega mojstra“. No, no — g. Lizo je sram, da je „čevljarska delavka v tovarni pri Goecknu“. Čudna „mojstrova soproga“, če mora v Goeck-novo tovarno hoditi. No, pa Pretnarjeva Liza se zmerom rada pobaha, da je kaj več. — Revica seve ni zagrešila tiste „izjave“, pač pa jo je zagrešil kdo drugi. Mi se sicer zaenkrat še ne bomo pečali z Lizo; privoščimo ji vse najboljše, celo kako „ambosolo“ ali pa „terno“ ... Drugače pa ji naj bo blagor!

Zvedeli smo tudi, da je dal deželni zbor 200 kron podpore tržiški del. bol. blagajni, zato ker jo imajo klerikalci v rokah. No, registriramo to za bodoče dni.

Kaj je organizacija — to ne vedo klerikalci. Zanje je menda le hoja za procesijami, stafaže veljakom in čakanje na odrešenje. Nam je pa vse nekaj drugega. V prvi vrsti boj za boljši obstoj, za boljše delavne pogoje. Če tega ne moremo v Tržiču tako izvrševati, je vzrok ta, da smo še mladi, in da še naše vrste niso tako čvrste, kakor je potreba. Vendar dani se tudi v Tržiču!

Iz idrijskega okraja.

Naši Idrijski veteranci. Prejeli smo „Oklic veteranskega vojaškega društva v Idriji“, kjer beremo, da izgineva v Idriji zmisel za veterance, da celo „uniforma polagoma med samimi člani“ izgineva. Oklic poziva, naj si člani nabavljajo uniforme in agitirajo med bivšimi vojaki za pristop k veterancem. — Ne da bi morebiti mislili, da bo ta oklic med pametnimi Idrijčani dosegel kaj uspeha, vendar moramo povedati vsem, ki se jih tiče: idrijsko veteransko društvo naj se takoj še letos na izvanrednem občnem zboru prelevi v navadno delavsko podporno društvo in naj neha uganjati špase kakor „Übungsmarsche“. Zaeno z oklicem smo namreč prejeli tudi „Poročilo“, v katerem je napisano, kaj bodo veteranci l. 1910 delali. Udeležili se bodo par procesij, par slavnostij, defilirali bodo celo in napravili „Übungsmarsch“.

Idrijski delavci! V današnjih težavnih časih je za Vas edina organizacija — strokovna, ki se bojuje za Vas, da morete boljše dihati. Na sploh pa opozarjamo na naš uvodni članek o čudnih potih...

Občno konsumno društvo v Idriji. Vsem članom priporočamo kar najiskrenejše, naj si nabavljajo vse svoje potrebščine v društvenih prodajalnah. Kdor pa še ni član, ta naj pa pristopi. Svoji k svojim, to bodi naše geslo!

Same komisije. Dne 24. m. m. se je vršila že tretja komisija radi januarske povodnji, ki je napravila na tisoče škode. Konca teh komedij še sedaj ni. Komisija, ki je bila vodena po okrajnem glavarstvu, v koji so bili zastopani v večjem številu c. kr. gozdni erar in oškodovanci, je menda sklenila, da se teren Idrijske v idrijskem okolišu preišče, ker drugače ni možno konstatirati, v koliko so glede nastopa vode grablje krive. Oškodovancem, kakor je videti, se bo dalo končno kako kronico in še to le nekaterim.

Z regulacijo Nikove se, kakor je videti, letos tudi še ne bo pričelo. Sklep deželnega zbora bo le na papirju. Idrijčani pa bomo imeli zopet eno poletje priliko dihati smrdljivi zrak, ki prihaja iz tega vodnega kanala.

Diskusije v društvenih prostorih so zopet redno vsako soboto. Podružnični odbor „Unije“ je naprosil g. prof. dr. Lončarja, da v izrednih slučajih predava. Prihajajte toraj redno na disku-

sije, ki so važne za delavce - rudarje v vsakem oziru.

Ljudsko veselico priredi „Delavsko lovsko društvo“ v Idriji, dne 19. t. m. pri g. Matevžu Moravcu. Začetek ob 4. uri popoldne. Vspored: prosta zabava. Vstopnina znaša 30 vinarjev za osebo.

Preklic. Podpisani preklicujem vse besede, v katerih sem dolžil g. Janeza Novaka krive pri-sege in se mu tem potom iskreno zahvaljujem, da je vstavljal proti meni nadaljno kazensko postopanje. V Idriji, dne 18. maja 1910.

Miha Koler.

Katoliški konsum na Vojskem v kratkem preneha. Tako poroča „Domoljub“ in pravi ljudje nimajo zmisla za „njim koristno stvar“, zato je bolje, da se prodajalno opusti. Svoj čas, ko je „Občno kons. društvo“ ustanovilo svojo filijalo na Vojskem, so takoj pričapljali z njih botogo tudi klerikalci. Ko je čez čas Kons. društvo to filijalo opustilo, ker ni bilo dobiti primerne prostora, je pisal „Domoljub“, da socialnim demokratom na Vojskem za to ne gre, ker prodajajo dražje blago kot drugi trgovci. Čudni ljudje so res klerikalci. Če nasprotniku ne gre, je sam kriv, če njim ne gre, so krivi pa ljudje. Pripominjamo, da je prodajalna „Obč. kons. društva“ takrat dobro prospevala, četudi je vojskarski župnik neprestano ščuval prot njej!

„Društvu za otroško varstvo in mladinsko skrb v Idriji“ je slavna „Okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji“ naklonila dar 100 K, za kar izreka društveni odbor svojo iskreno zahvalo.

Dividendo so delili konec m. m. na naši c. kr. čipkarski šoli v Idriji, in sicer po 1 procent od sto. Čipkarice se jezijo, češ, za norca nas imajo. Zakaj bi se tudi ne jezile, saj se je ob času, ko je še eksistirala prva idrijska čipkarska zadruga, ki je bila prepotrebni zavod za naše čipkarice, dajalo tudi v tej šoli po 4 in 5 odstotkov dividende. Vodja šole g. Vogeltnik pa je pripovedoval, da se bo ista od leta do leta višala. Sedaj pa komaj 1 procent. Drugo leto pa še tega ne bo. Kako tudi. Saj se je na stoletja izvrševala ta obrt kot ročno delo edino v našem okraju. Trgovci s čipkami so bogateli. Sedaj pa se je to obrnilo v korist države. Izdelovanje ročnih čipk se je vpeljalo po vseh deželah, še celo v Ameriki, in to vse izhaja od avstrijske države osobito od tukajšnje šole, ki pošilja učiteljice na

vse kraje, samo, da se podjetje in trgovino v velikem izvaja. Umevno je torej, da bo z razširjanjem čipkarskih šol naša industrija pešala. Čipke bodo postale cenejše vsled konkurence dela v drugih deželah. Trgovci v malem in delavke bodo pa s tem občutno prizadeti, kar se že danes opaža. Ni čuda torej, če se je vodja cele te akcije gmotno in častno povspel iz navadnega ljudskega učitelja že sedaj do osmega činovnega razreda. Saj to je pač hvalevredna zasluga njegova, da bo bogata gospôda poceni čipke kupovala. Na jezo in slabi zaslužek čipkaric pa se ni ozirati. Končno pa se bo venderle sprevidelo, da klerikalci ne delajo v korist delavstva, ampak na korist bogate gospôde, ki se ji gre tudi v tem oziru na roke.

Vabilo na veselico, ki jo priredi idrijska mladina na dan sv. Ahacija, to je 22. t. m. pri g. Moravcu v Idriji. Začetek točno ob pol 4. popoldne. Spored: Petje, šaljiva pošta in ples. Ta dan je rudarski praznik! Delavci-rudarji posetite prireditev naše mladine. Zabava se Vam nudi boljša, kot kjersibodi drugje. Delavec se more veseliti edinole z delavci. Zato pa bo skrbela naša delavska mladina, da bo zabave dovolj. Plesalo se bode na dveh plesiščih. Vstopnina samo 30 vinarjev za osebo. Otroci prosti. Pridite vsi!

Delavsko godbeno društvo priredi dne 5. t. m. izlet v Godovič, kjer se vrši koncert pri gospej Kankelj. Vabi se vse občinstvo. V slučaju neugodnega vremena, se odloži izlet na nedoločen čas.

Iz Zagorja.

Zagorje ob Savi. Kakor že večkrat, tako smo doživeli v nedeljo 22. m. m. v naši zagorski dolini zopet nekaj izvanrednega. In sicer: prišlo je nekaj ljubljanskih »neodvisnih« politikov, med njimi g. Plut in tajnik N. D. O. Škerl iskat semkaj popularnosti. Našli so jo v obilni meri, a ne mislite, da pri delavcih, ne, ampak v gostilni g. Korbarja, ki kot strasten pristaš N. D. O. toči rujno vince liter po 1 K 44 v, ki jim je — ne vemo ali vsled cene ali vsled kakovosti tako razburila duhove, da so jih morali pri odhodu na dva voza naložiti, ter odpeljati na postajo, kamor jih je nekaj zagorskih zizibambulcev, med njimi samoobsebi umevno tudi g. Kerschnigg, spremilo. Da ne govorimo o nekaterih nepravilnostih, pripeljali so se še

srečno na kolodvor, pa glej ga šmenta, vlak, kateri pride v Zagorje ob 11.19 uri ponoči, pripeljal je na postajo ravno v istem trenutku, kakor voza, dotične junake. Da bi ne zamudili vlaka, so se vsuli obenem nekateri proti vlaku, nekateri proti blagajni po vozni listek, toda g. Škerl ni imel časa menda odpreti vrat, udaril je po istih, da so sipe zvenketale. Eda se je celo razbila. Nato je protestiral, da niso imeli na stečaj odprtih vrat in pripravljenega voznega lista. Zahteval je pritoževalno knjigo. Po kratkem prepiru so bili vzeti v vlak, kjer so morali najbrže se plačati globo. Tako se je obnesla njih popularnost v Zagorju.

„Naprej!“ Vsem zagorskim delavcem tople priporočamo, naj se naroče na naš »Naprej!«

Zagorje ob Savi. Bog se usmili naših ubogih liberalcev, ki jih je menda komet tako zbegal, da ne vedo več, kje je desna, kje pa leva stran. Kakor pijanec, ki se mu opleta cesta okrog nog, tavajo semintja ter love cilj, ki ga ne poznajo. Tako smešno se ni delala še nobena politična organizacija kakor zagorski liberalizem, ki je prišel popolnoma v roke konfuzionistom, nevedočim, kaj hočejo in kaj bi morali hoteti. Kdor je zadnji čas v »Slovenskem Narodu« zasledoval dopise iz Zagorja, je moral spoznati, da so gospodje izgubili vsako direktivo. Koncem aprila je bil v omenjenem listu dopis, da hoče župnik prodati neko njivo; dopisnik ga je raditega silovito napadel in mu ukazal, naj se pobere iz Zagorja. Korespondentova korajža se je pa kmalu skrčila; župnik je bil užaljen tembolj, ker poročilo ni bilo resnično, pa je liberalcem odpovedal slovo. Brez te pa liberalci v Zagorju po lastni krivici ne morejo več izhajati, Obsel jih je strah in »Slovenski Narod« je dobil teden pozneje dopis, v katerem se je preklicalo očitjanje. Da bi se pa dopisnik nekako opral, je zvalil krivdo na — Nemce, češ, da je bil od njih prvi dopis v »Slov. Narodu« (!) Človek bi moral res biti veliki butelj, da bi verjel kaj takega. Klerikalci niso hoteli verjeti. Kako torej priti iz zagate? Pomagati je morala nova laž, ki je bila prav tako nerodna kakor prva, le da je bila še bolj infamna. Obdolžili so namreč naravnost gosp. Martina Bukovca, češ, on je napisal omenjeni dopis v »Slov. Narod«. A da bi nerodni izgovor kolikor toliko držal, so podkrepili eno laž z drugo in dodali: »Gosp. Bukovec je pod Čobalovim vplivom; a ker »Slov. Narod« ne sprejema dopisov od Čobala, jih pošilja Bukovcu, da dela

zdražbe med liberalci in klerikalci.» — Vsakemu otroku mora biti jasno, da nosi ta čenčarija pečat laži na čelu. Ampak naj bodo na jasnem tudi gospodje: Mi vemo natančno, da je pisal prvi dopis prav tisti liberalci, ki vedno pošilja lažnjive dopise iz Zagorja in da ga tudi nihče drugi ni pozneje preklical in s tem priložil klefuto sam sebi. Da so potem hoteli obesiti svojo neslanost nedolžnim ljudem, ki se sploh ne brigajo ne za enega, ne za drugega, je značilno. Kaže pa tudi, koliko je verjeti liberalnim dopisom iz Zagorja sploh, koliko je verjeti tudi tistim marnjam, ki se bavijo s socialno-demokratsko stranko.

Iz ljubljanske okolice.

Iz Sp. Šiške. Čimdalje lepše in boljše nam gre v našem gibanju. Proletarsko lice naše občine zadobiva v vsakem oziru svoj odsev. Na konsumnem polju gre izborna. Okrog 250 članov je zbranih v Konsumnem društvu za Ljubljano in okolico in kupuje svoje potrebe v šišenski prodajalni, ki prvači v krogu naših petih konsumskih prodajal. Malo pretesni so že prostori v sedanji prodajalni, no — na jesen se pa tako že preselimo v svoj dom, kjer bo moderno opremljena prodajalna ponos nas vseh! — Tudi strokovna in politična organizacija ne zaostaja. Tako je tudi prav. V važnih časih živimo, tako da je res treba storiti vse, kar se da, v lasten prospeh. Le naprej za napredkom!

Z Glinca. Veselo znamenje v naši občini je, da prodajalna «Konsumnega društva za Ljubljano in okolico» v vsakem oziru imenitno prospava. Klerikalci so sicer imeli grde namene nam škodovati, zato so takoj takrat, ko smo mi začeli z lastno prodajalno, kupili hišo in napravili tudi svojo prodajalno. No, mi jim želimo vso srečo, boljše nego so jo imeli njih tržiški, šentčurški, devica-marija-poljski itd. tovariši. Mi smo namreč odločni pristasi združništva, kot konsumentje seve v prvi vrsti — konsumskega! Zato bi danes se pozivljali vse tiste konsumente Glinca, Rožne doline in Viča, ki stoje še zunaj in niso člani našega «Konsumnega društva za Ljubljano in okolico», naj pristopijo in kupujejo vse svoje potrebščine v naši prodajalni, da bo napredek naš še imenitnejši! — Veselilo bi nas tudi, ko bi vsi zavedni delavci Glinca in Viča bili naročniki naših delavskih časnikov «Rdečega Praporja» in «Napreja». Na delo, da bo tako!

Z Jesenic.

Oživelci so se zadnji čas klerikalci na Jesenicah in začeli so prirejati shede, seveda bolj skromne, kakor se spodobi za njih malenkost. Za zaklenjenimi vrati se vrstijo govorniki po dva iz Ljubljane in Čebulj s Save, pa Krekov učenec Weber. Milo je tožil pred kratkim omenjeni Čebulj v Gorjah, kaka nevarnost preti klerikalcem na Savi. «Saj vi, prijatelji naši,» je rekel, «saj vi nam ostanite zvesti in nas podpirajte, ker poginjamo.» In takrat je ta človek nevedoma govoril resnico. Seveda je nekaj časa pozneje zopet pripovedoval na Savi svojim poslušalcem, da socialni demokrati ne bodo obstali na Jesenicah, ker jih že prvič tovarna ne more trpeti, in drugič jih bodo njihove organizacije izpodrinile tako da bo nazadnje na Savi en sam hlev in en sam pastir, prav tako kot se v evangeliju bere. Da bi pa svoje ovčice naši nasprotniki še bolj potrdili v tej veri, so, tako pripovedujejo poredneži, sklenili potem kinematografa predstavljati obhod soc. demokratov na dan prvega maja. Toda med temi socialci so bili tudi «fest» fantje, zato so se dekleta, večinoma iz Marijine družbe, tako okrog 11. ure ponoči vračajoče se iz del. doma, radi tega sprle, in ljudje, ki so to videli, pripovedujejo, da so bile besede kakor vlačuga, hinavka i. t. d. še precej čedne, drugega kar so si rekly, pa niti brezversko pero ne more prinesiti. Da so nazadnje iskale pravice radi razžaljenja časti v laseh, o tem skoraj ni vredno govoriti. Ponosno moramo omeniti, da so bile to Marijine device, najbrže tiste, ki so šle pred kratkim na Dvoje s zastavo, povito v črno vrečo, pa so se med potjo tako daleč izpozabile, da so imele zastavo, na kateri je gotovo kaj posebnega naslikanega za — salamo. O krščanska nedolžnost!

Delavski škodljivci na Jesenicah so začeli krpiti svoje strokovno društvo; prelevili so je v J. S. Z. Železničarji pa ustanavljajo narodno organizacijo, po vzgledu tržiških organizacij. Potem pa še pride v poštev neko pevsko društvo na Savi, ki hoče vzgajati delavce za podrepnike savske tovarne. Upajmo pa, da se nobeni izmed teh «organizacij» ne posreči njih nesramni namen.

Pivo delavci na Savi in okolici popolnoma bojkotirajo, tako da so nekateri gostilničarji že opustili sploh prodajo piva. Kako gre bojkot od rok, naj svedoči to: Pred kratkim je bilo sklicano v Radovljico okrog 200 družinskih očetov, ker

niso svojim otrokom stavili kože. Ko so v Radovljici vprašali, po čem je pivo in dobili odgovor, da dražje, so pričeli na trgu iz vodnjaka piti vodo, in tako odšli iz mesta, ne da bi se bili oglasili v taki gostilni! Tako je prav!

Naši ljudje so zadnji čas pričeli prirejati ob nedeljah izlete po jeseniški okolici. Tako je pred kratkim šlo več delavcev z ženami v Bohinj in k boh. jezeru. Na praznik rešnjega Telesa se jih je podalo okrog 50 na Dobravo in zadnjo nedeljo jih je šlo precejšnje število k sv. Križu pod Golico. V načrtu za prihodnje nedelje imamo še izlet v Zirovnico in Lesce, Bled, Gorje, Dovje-Mojstrana, Peričnik, Kranjska gora itd. Priporočamo našim somišljenikom, da se nam ob nedeljah pridružijo, da nas bo vedno več na takih izletih, posebno ker so ti vedno le z majhnimi stroški združeni.

Računska uganka. V kat. del. domu je bilo za časa Sušteršičevega shoda, kakor so poročali klerikalni časopisi, od 800—1000 ljudi in takrat je bila dvorana natlačena polna. V nedeljo, 22. maja, ko so ustanavljali zopet meko društvo, jih je pa bilo okrog 200 ljudi, kakor poročajo isti časopisi, in dvorana je bila zopet natlačena polna. Kako je to mogoče?

V nedeljo, 20. pr. m. so imeli železničarji vseh barv v restavraciji «Sokol» shod in koncert, katerega so se udeležili tudi jeseniški dušni pastirji. Časi se izpreminjajo, bi rekel g. Kogej, če bi prišli soc. dem. ali Sokoli v njegov tabor. Danes pa tako moramo mi vsiklikniti. Ko smo preteklo jesen imeli v ravno istem lokalu svobodomiselnih shod, se je reklo, da tega praga ne bo prestopil katoliški duhoven. Ampak kakor rečeno, to nedeljo so bili jeseniški duhovni v isti sobi v družbi del. nasprotnikov, v družbi slov. liberalne inteligence, ki pozna «Sokole» in delavce le takrat, kadar jih potrebuje. Časi se izpreminjajo in nič se ne bomo čudili, če v kratkem jeseniška inteligenca z malo izjemo pristopi v klerikalni tabor. Sokoli in delavci pa gotovo spoznavajo svoje prijatelje, in za gotovo jim ne bodo nikdar več stafaže delali. Oprostimo se teh prevzetnih Judežev.

V konsumno društvo! Znova in znova moramo opozarjati jeseniško, savsko in javorniško delavstvo, naj do zadnjega pristopijo vsi v naše konsumno društvo za Jesenice in okolico. Početek je povsod težak, tudi pri nas. Zato je dolžnost vseh somišljenikov, da podpro ta začetek tako, da bo veselje. Na delo, sodrugi!

Naš „Naprej!“ se je sicer že precej udomaćil na Jesenicah. Radi ga bero tudi tisti, ki niso v naših vrstah. Mnogo pa jih je, ki bi bili prav lahko odjemalci in razširjevalci, pa niso. Na te apeliramo z vso iskrenostjo: na delo — slednji delavec na Jesenicah, Savi in na Javorniku bodi naročnik «Napreja». Za delavce velja le delavski časnik!

Po našem mnenju delavci po svetu zato ustanavljajo kons. društva da držijo cene trgovcem, kolikor morejo nazaj. Pri našem klerikalnem kons. društvu pa je ravno narobe. Med tem, ko mi prodajamo v našem kons. društvu šunke brez kosti po 2.20 K kg, ga prodajajo klerikalci kar po 2.70 K. Ravno isto je pri sladkorju, moki, petroleju in pri drugih stvareh. Na koncu leta pa vpijejo: pogledjte, delavci, kar po 6 odstotkov vam bomo dali dividende. To pa tisti delavci ne premislijo, da jih skozi celo leto odirajo, kakor najnesramnejši židovski kapitalisti. No, pa ljudje svoje pijavke že počasi spoznavajo, in gredo rajši drugam kupovat. Naše kons. društvo za Jesenice in okolico lepo napreduje, in v kratkem bomo v veselem položaju poročali, da imamo število 300 članov dopolnjeno.

Sava. Naš župnik g. Škubic pravi, da je dober Slovenec in je hud na tujce, Nemce. Zato je sklenil vse stare hraste iz farovškega gozda prodati čez mejo — Italijanom! (Na uho povemo: da bi se imeli katoliški cerkveni ključarji in drugi Jeseničani pobrigati za denar, ki ga dobi Škubic za les!!)

Uganka za Jesenice. Koliko je župnik zaračunal svečo pri pogrebu na Jesenicah, ki jo je — pozabil doma??

**Čitajte in razširjajte
socialistični tisk!**

Zagrebski
Franck

..... kot lovarniško znamenje

priporočujemo kot priznana **najboljši** pridatek za kavo!

iz zagreb. T. 1934, 1. str.

Dober kavni pridatek — dober zvrotek.
Ako nam zajutrkovalna kava ne diši, menimo, da moramo takoj trgovca obdolžiti, da nam je dobavil slabo zrnato kavo. Ta slučaj pripeti se pa le redkokdaj; največkrat gre za uporabo manj dobrega kavinega pridata in zato je potrebno, da se tudi na izbero kavinega pridata obrača največjo pozornost. Ravno najboljše je zadosti dobro za naš in naših domačih želodec. Med kavnimi pridatki zasluži „pravi Franck“ s kavnim mlinčkom iz zagrebske tovarne našo najtoplejšo priporočilo.

„Jurjevo čistilo“
je danes specijalita vsih krem, ostane vedno sveža, torej se ne posuši, daje najlepši in najhitrejši blesk, se dobiva povsod in ima ljubljanski grad kot varstveno znamko.

Vsak kdor varuje svoje čevlje, rabi edino

„Jurjevo čistilo“

ki je v svoji dobroti nedosegljivo.

V vedni uporabi napravi **usnje zelo mehko.**
Edina izdelovalca:

Kregar & Seljak - Ljubljana.

Veliko presenečenje.

75.000 parov čevljev.

4 pari čevljev za 8 kron 50 vin.

Ker je več velikih tovarnen prišlo v plačilne zadrege, bil sem pooblaščen dati v prodajo veliko število čevljev, samo, da se prodajo. Prodajam za to dva para moških in dva para ženskih čevljev, črne ali rjave kože, eleg., velikost po želji za **8 K 50 v.**

Poslje se po povzetju.

Osrednja čevljarska eksportna trgovina

I. Gelb, Neusandez šte. 130.

Za neugajajoče se vrne denar ali pošlje drugo blago.

Maček

je trpljenje hudo,

pa napravi čudo!

Edini likér za slab želodec!

Ljudska kakovost

liter K 2.44.

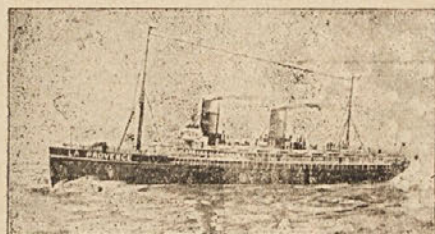
Kabinetna kakovost

„ „ 4.80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Samo 6 dni!

Ed. Šmarda

potovalna pisarna
v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 18.

Francoska linija Havre-
New-York samo 6 dni!

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana
Prešernove ulice šte. 9

12—12

priporočata v največji izberl po najnižjih cenah

obleke za gopode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za
gospode in dečke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice.

Kmečko - delavska gospodarska zadruga

Dobravlje :: p. Sv. Križ, Goriško :: Dobravlje

Priporoča svojo

bogato zalogo izbornih vin.

V Ljubljani ima zalogo v Vodmatu „pri Mraku“. Po
cenah je vprašati v prodajalni Konsumnega društva
za Ljubljano in okolico, Vodmat, Bohoričeva ulica.

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih pričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: «Tri jelke». — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Anton Bajec

24-10

== umetni in trgovski vrtnar ==
v Ljubljani :: Pod frančo.

Cvetlični salci izdeluje šopke, vence s trakovi.

Vrtnarija na Karlovski cesti 2.
: Zunanja naročila točna.

Ceno češko posteljno perje

5 kg. novega oskubenega K 9-60
10 ljs. K 12-—, belo, mehko oskub-
ljeno K 18-— do K 24-—, snež no-
belo, oskubljeno K 30-— do K 36-— Pošilja franko po
povzetju. Zamenja se in vzame se nazaj, če se povrnejo
poštni stroški.

Benedikt Sachsel, Lobes 860 pri Plznju, Češko

Dragotin Puc

tapetniški in preprogarski mojster

Ljubljana :: Marije Terezije cesta 16.

Edina

KOLINSKA
KAVINA
PRIMES

je

najokusnejši

in edino

pristni domači izdelek

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Kristan. — Lastnik lista: „Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z.“

Tiskal IV. Pr. Lampret v Kranju.